

Preduzetnički informativ

Broj Maj/1-2015

Bitne informacije za preduzetnike, d.o.o. i poljoprivredne proizvođače!

KONTROLA LEGALNOSTI SOFTVERA

Zakonski osnov

Zakonom o autorskom i srodnim pravima ("Sl. glasnik RS", br. 104/2009, 99/2011 i 119/2012) je regulisano da se autorskim delom smatraju i računarski programi i baze podataka u bilo kojem obliku njihovog izražavanja.

Softver kao računarski program ili skup programa predstavlja autorsko delo nosioca autorskog prava koji ima isključivo pravo da štiti integritet svog prava i da ima pravo nadoknade na ekonomsko iskorišćavanje svog dela (član 19. Zakona o autorskim i srodnim pravima). Za svako iskorišćenje autorskog dela od strane drugog lica autoru pripada naknada, što znači da računarski program, odnosno licenca za korišćenje softverskog programa treba da bude odobrena od strane vlasnika autorskog dela, odnosno patentnih prava, te se licenca, odnosno računarski program mora ili platiti ili ustupiti besplatno u zavisnosti od namere nosioca prava, odnosno proizvođača.

Računarski program je zapis čija je namena da ostvari određene promene na računaru. To su programi koji su ugrađeni u hardver i pripremni radovi koji na kraju dovode do razvijanja nekog programa pod uslovom da su takve prirode da omogućavaju izradu kompjuterskog programa.

Nadležnost poreske uprave

Zakonom o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine ("Sl. glasnik RS", br. 46/2006 i 104/2009) je regulisano da je Ministarstvo finansija, preko poreskih inspektora i poreske policije, odnosno Odeljenja za kontrolu legalnosti softvera, nadležno da utvrđuje da li postoji povreda prava intelektualne svojine, povreda prava na računarske programe (softver) i baze podataka.

Nastavak na 2. strani

Sadržaj novog broja Preduzetničkog informatora:

KONTROLA LEGALNOSTI SOFTVERA

Zakonski osnov	
Nadležnost poreske uprave	
Postupak poreske kontrole	
Ograničenja autorskog prava	
Pravo proizvođača baze podataka	
Kaznene odredbe po Zakonu o autorskom i srodnim pravima	
Krivična dela	⇒ strana 1.

OBAVEZA POSLODAVCA DA O KORIŠĆENJU GODIŠNJEG ODMORA ZAPOSLENOG ODLUČI REŠENJEM

Poslodavac je dužan da o korišćenju godišnjeg odmora zaposlenog odluči rešenjem, a ne samo da vodi evidenciju o broju dana iskorišćenog godišnjeg odmora.

Primer: Plan korišćenja godišnjeg odmora

Primer: Rešenje o korišćenju godišnjeg odmora

⇒ strana 4

**Ovde možete
čitati komentare i
objašnjenja važnih zakon-
skih promena odnosno propisa
koja će olakšati vaše poslovanje!**

Postupak poreske kontrole

Poreski inspektori preduzimaju radnje i donose akta po službenoj dužnosti ili na zahtev nosioca prava. Taj postupak kontrole je uređen Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Sl. glasnik RS", br. 80/2002, 84/2002, 23/2003, 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005, 62/2006, 63/2006, 61/2007, 20/2009, 72/2009, 53/2010, 101/2011, 2/2012, 93/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 i 105/2014).

Kontrola započinje uručivanjem naloga za kontrolu direktoru ili drugom ovlašćenom licu u pravnom licu, preduzetniku ili ovlašćenom licu, punomoćniku ili zastupniku po službenoj dužnosti.

Poreski inspektor proverava osnovne podatke o poreskom obvezniku na osnovu dokumentacije sa kojom raspolaže, nakon čega utvrđuje broj računara po popisnoj listi za prethodnu godinu i broj računara na dan vršenja kontrole i vrši kontrolu knjiženja softvera, proverava konta 023-postrojenja i oprema, 103-sitan inventar i konta za knjiženje kupljenog softvera: 014-ostala nematerijalna ulaganja, 559-ostali nematerijalni troškovi, 550-troškovi neproizvodnih usluga. Poreski inspektori mogu izvršiti i fizičko prebrojavanje računara. Poreski inspektori vrše kontrolu softvera za vođenje poslovnih knjiga u smislu da li je isti kupljen ili je instaliran nelegalno. Poreski inspektor utvrđuje broj i vrstu instaliranih softvera na svim računarima, u zavisnosti od vrste softvera i proizvođača softvera.

Na primer, proverava se pravilnost instaliranog operativnog sistema, aplikacija, razvojnih alata, pravilnosti instaliranog softvera kroz nabavku licenci putem ugovora o količinskom licenciranju, zatim softvera kroz nabavku serverskih i pristupnih licenci, proverava originalnu ambalažu za instalirani softver, CD medije, sertifikate, upoređuje i proverava serijske brojeve, druga pravila nabavke softvera i na kraju proverava račune za kupljeni softver. Jedan od najvažnijih dokaza legalnosti softvera je faktura, odnosno ugovor o nabavci softvera ili račun o plaćenom softveru.

Ukoliko utvrdi nelegalno korišćenje softvera, poreski inspektor daje mogućnost obvezniku da isti nabavi u toku poreske kontrole ili daje rok za nabavku softvera do 15 dana, a u nekim slučajevima i duže, ukoliko se radi o nabavci veće količine i visoke vrednosti softvera.

Ukoliko obveznik u datom roku to ne učini, inspektor podnosi prijavu za privredni prestup nadležnom Osnovnom javnom tužilaštvu, a za povredu prava od strane preduzetnika podnosi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka Prekršajnom sudu.

Ukoliko nosilac autorskih prava podnese zahtev za kontrolu za kršenje prava intelektualne svojine na računarske programe i baze podataka, Poreska uprava postupa po zahtevu. Nakon postupka kontrole, ukoliko utvrdi postojanje nelegalnog softvera, podnosi prijavu za privredni prestup Osnovnom javnom tužilaštvu ili zahtev za pokretanje prekršajnog postupka Prekršajnom sudu, bez mogućnosti nabavke softvera u toku kontrole.

Po završetku svih provera u kontroli, poreski inspektor sastavlja zapisnik o sprovedenoj kontroli i isti dostavlja obvezniku u roku od tri dana od dana završetka kontrole.

Obvezniku je omogućeno da se o nalazu iz zapisnika izjasni u roku od 5 dana od dana prijema zapisnika.

Ukoliko obveznik dostavi primedbe na zapisnik u kojima je izneo nove dokaze i činjenice zbog kojih bi trebalo promeniti činjenično stanje ili izmeniti pravnu ocenu, inspektor donosi dopunski zapisnik. Na dopunski zapisnik se ne može izjaviti prigovor.

Ograničenja autorskog prava

Ako je autorsko delo računarski program, dozvoljeno je licu koje je na zakonit način pribavilo primerak računarskog programa da, radi sopstvenog uobičajenog namenskog korišćenja programa, bez dozvole autora i bez plaćanja autorske naknade:

- 1) smešta program u memoriju računara i pušta program u rad;
- 2) otklanja greške u programu, kao i da vrši druge neophodne izmene u njemu koje su u skladu sa njegovom svrhom, ako ugovorom nije drukčije određeno;
- 3) načini jedan rezervni primerak programa na trajnom telesnom nosaču;
- 4) izvrši dekompilaciju programa isključivo radi pribavljanja neophodnih podataka za postizanje interoperabilnosti tog programa sa drugim, nezavisno stvorenim programom ili određenom računarskom opremom, pod uslovom da taj podatak nije bio na drugi način dostupan i da je dekompilacija ograničena samo na onaj deo programa koji je neophodan za postizanje interoperabilnosti.

Nastavak na 3. strani

Podatak dobijen ovom radnjom ne sme se saopštavati drugima ili koristiti za druge svrhe, posebno za stvaranje ili plasman drugog računarskog programa kojim bi se povredilo autorsko pravo na prvom. Radnju može izvršiti neposredno lice koje je na zakonit način pribavilo primerak računarskog programa ili drugo stručno lice koje radi po njegovom nalogu (član 47. Zakona o autorskom i srodnim pravima).

Pravo proizvođača baze podataka

Proizvođač baze podataka ima isključivo pravo da drugome zabrani ili dozvoli:

- 1) povremeno ili stalno umnožavanje bilo kojim sredstvima baze podataka u celini ili njenih bitnih delova, za bilo koju namenu i u bilo kojoj formi;
- 2) stavljanje u promet i davanje u zakup primeraka cele baze podataka ili njenih bitnih delova;
- 3) interaktivno činjenje dostupnim javnosti žičnim ili bežičnim putem i svaki drugi oblik javnog saopštavanja baze podataka u celini ili njenih bitnih delova (član 140. Zakona o autorskom i srodnim pravima).

Kaznene odredbe po Zakonu o autorskom i srodnim pravima

Odredbama člana 215. i 216. Zakona o autorskom i srodnim pravima za nelegalno korišćenje prava intelektualne svojine na računarske programe i baze podataka propisana je kazna za privredni prestup za privredno društvo ili drugo pravno lice od 100.000-3.000.000 dinara i 50.000-200.000 dinara za odgovorno lice u pravnom licu i kazna za prekršaj preduzetnika od 50.000-500.000 dinara.

Ukoliko se utvrdi da su predmeti bili upotrebljeni za izvršenje privrednog prestupa, predmeti će se oduzeti i uništiti.

Krivična dela

Osnovana sumnja da je izvršeno poresko krivično delo u smislu člana 136. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji postoji ako je izvršena radnja:

- povreda moralnih prava autora i interpretatora - član 198. Krivičnog zakonika,
- neovlašćeno korišćenje autorskih dela ili predmeta srodnih prava - član 199. Krivičnog zakonika,
- neovlašćeno uklanjanje ili menjanje elektronske informacije o autorskim i srodnim pravima - član 200. Krivičnog zakonika,
- povreda pronalazačkog prava - član 201. Krivičnog zakonika,
- neovlašćeno korišćenje tuđeg dizajna - član 202. Krivičnog zakonika.
- oštećenje računarskih podataka i programa - član 298. Krivičnog zakonika ("Sl. glasnik RS", br. 85/2005, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 i 108/2014),
- računarska sabotaža - član 299. Krivičnog zakonika,
- pravljenje i unošenje računarskih virusa - član 300. Krivičnog zakonika,
- računarska prevara - član 301. Krivičnog zakonika,
- neovlašćeni pristup zaštićenom računaru, računarskoj mreži i elektronskoj obradi podataka - član 302. Krivičnog zakonika,
- sprečavanje i ograničenje pristupa javnoj računarskoj mreži - član 303. Krivičnog zakonika,
- neovlašćeno korišćenje računara ili računarske mreže - član 304. Krivičnog zakonika,
- pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstva za izvršenje krivičnih dela protiv bezbednosti računarskih podataka - član 304a. Krivičnog zakonika.

U ovakvoj situaciji poreski inspektor sastavlja izveštaj i sa dokazima isti dostavlja nadležnom rukovodiocu Poreske uprave koji postupa u skladu sa Krivičnim zakonikom.

Izvor: www.poreskauprava.gov.rs ■

OBAVEZA POSLODAVCA DA O KORIŠĆENJU GODIŠNJEG ODMORA ZAPOSLENOG ODLUČI REŠENJEM

Članom 69. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS" br. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 i 75/2014) regulisano je da u svakoj kalendarskoj godini zaposleni ima pravo na godišnji odmor u trajanju utvrđenom opštim aktom i ugovorom o radu, a najmanje 20 radnih dana. Dužina godišnjeg odmora utvrđuje se tako što se zakonski minimum od 20 radnih dana uvećava po osnovu kriterijuma utvrđenih opštim aktom ili ugovorom o radu, a obavezni kriterijumi utvrđeni Zakonom su: doprinos na radu, uslovi rada, radno iskustvo i stručna sprema zaposlenog.

U članu 75. Zakona regulisano je da, u zavisnosti od potrebe posla, poslodavac odlučuje o vremenu korišćenja godišnjeg odmora, uz prethodnu konsultaciju zaposlenog. Zaposlenom se dostavlja rešenje o korišćenju godišnjeg odmora najkasnije 15 dana pre datuma određenog za početak korišćenja godišnjeg odmora, s tim da poslodavac može da izmeni vreme određeno za korišćenje godišnjeg odmora ako to zahtevaju potrebe posla, najkasnije pet radnih dana pre dana određenog za korišćenje godišnjeg odmora. Ako se godišnji odmor koristi na zahtev zaposlenog, rešenje o korišćenju godišnjeg odmora poslodavac može dostaviti i neposredno pre korišćenja godišnjeg odmora.

Znači, na osnovu zakonskih odredbi, poslodavac je dužan da o korišćenju godišnjeg odmora zaposlenog odluči rešenjem, a ne samo da vodi evidenciju o broju dana iskorišćenog godišnjeg odmora.

Primer: Plan korišćenja godišnjeg odmora

Društvo _____

Broj:

Dana:

Na osnovu člana 75. i 192. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS" br. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 i 75/2014) direktor društva _____, dana _____ godine, donosi

PLAN KORIŠĆENJA GODIŠNJEG ODMORA ZA 2015. GODINU

Zaposleni kod poslodavca _____, koji imaju pravo na godišnji odmor ili će to pravo steći u kalendarskoj godini, koristiće godišnji odmor za kalendarsku godinu 2015. u vremenu utvrđenom ovim planom i to:

Redni broj	Ime i prezime zaposlenog	Neiskorišćen godišnji odmor iz prethodne godine (koji zaposleni ima pravo da koristi do 30. juna 2015. godine)	Koristi godišnji odmor u tekućoj godini
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

Odluku dostaviti:
1. zaposlenima

Direktor

Nastavak na 5. strani

Primer: Rešenje o korišćenju godišnjeg odmora

Društvo _____

Broj:

Dana:

Na osnovu člana 68. do 70. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS" br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 i 75/2014) i člana __ do __ Pravilnika o radu (ili Ugovora o radu), donosi se sledeće

**REŠENJE
o korišćenju godišnjeg odmora**

Zaposlenom ____ na poslovima ____, odobrava se korišćenje godišnjeg odmora za 2015-u godinu u trajanju od ____ radnih dana.

Korišćenje prvog dela godišnjeg odmora počinje dana ____ godine, a završava se dana ____ godine, odnosno traje ____ dana. Zaposleni je dužan da se javi na posao dana ____ godine.

Korišćenje drugog dela godišnjeg odmora počinje dana ____ godine, a završava se dana ____ godine, odnosno traje ____ dana, s tim da je zaposleni dužan da se javi na posao dana ____ godine. Za vreme korišćenja godišnjeg odmora zaposlenom pripada naknada zarade u visini prosečne zarade u prethodnih dvanaest meseci.

Obrazloženje

Dužina godišnjeg odmora određena je po sledećim merilima i kriterijumima utvrđenim Pravilnikom o radu (ili Ugovorom o radu):

1. zakonski minimum ____ 20 radnih dana,
2. po osnovu staža osiguranja ____ radnih dana,

kriterijum:

- za radno iskustvo do 20 godina - 1 radni dan;
- za radno iskustvo preko 20 godina radnog staža - 2 radna dana;

3. po osnovu složenosti rada ____ radnih dana,

kriterijum:

- za poslove za koje se zahteva I - V stepen stručne spreme - 1 radni dan;
- za poslove za koje se zahteva VI - VII stepen stručne spreme - 2 radna dana;

4. po osnovu posebnih uslova rada ____ radnih dana,

kriterijum:

Pod posebnim uslovima rada podrazumevaju se poslovi koji se obavljaju u otežanim uslovima utvrđenim pravilnikom o bezbednosti i zdravlju na radu, pa se dužina godišnjeg odmora uvećava za 1 radni dan;

5. po osnovu doprinosa na radu ____ radnih dana,

kriterijumi:

Doprinos na radu se utvrđuje po odluci direktora.

Ukupno ____ radnih dana.

POUKA O PRAVNOM LEKU: Protiv ovog rešenja zaposleni ima pravo da pokrene spor pred nadležnim sudom u roku od 60 dana od dana prijema rešenja.

Rešenje dostaviti:

1. zaposlenom,
2. dosije zaposlenog
3. obračunskoj službi.

Direktor

Primio Rešenje:

Potpis zaposlenog _____, dana: _____ ■

Háló Vajdasági Fejlesztési Alapítvány - Szabadka
Vojvođanska Fondacija za razvoj “Halo” - Subotica
Development Foundation of Vojvodina Halo - Subotica

Age Mamužića 11, Subotica - Szabadka

Tel.: +381 24 557 015, Fax: +381 24 555 775

office@vfhalo.eu

Izdanje podržali:

Preduzetnički informativator

Broj Maj/1-2015

**Bitne informacije za
preduzetnike, d.o.o. i
poljoprivredne
proizvođače**

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

334.72

PREDUZETNIČKI informativator = Vállalkozói tájékoztató /

glavni urednik Tivadar Bunford. - 2015, Maj/1-2015. - Subotica :

Vojvođanska Fondacija za razvoj “Halo”, 2014-. - 30 cm

Mesečno. - Tekst na srp. i mađ. jeziku

ISSN 2217-9623

COBISS.SR-ID 272563463

**Ovde možete
čitati komentare i
objašnjenja važnih zakon-
skih promena odnosno propisa
koja će olakšati vaše poslovanje!**